

ISZÁNTÚ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 197. szám.

Nagy-Várad. Csütörtök, 1913 augusztus 28.

A megtépzott Bulgária

(ki.) A nagy harci zaj, ágyuk bömbölése helyett immár a béke olajága integet a Balkánon egy szebb jövő felé. Lassankint kialakulnak a háborus események minden mozzanatával együtt az intrikák is, melyekkel a hadakozó felek a maguk kis országát egy kis föld darabocskával óhajtották kibővíteni.

Igy tudjuk meg, hogy a második Balkán háború még véresebb, még rettenetesebb volt, mert a szövetségesek marakodtak a koncon: nem tudtak megegyezni. Míg az első, ugynevezett hódító hadjáratban az egyetértés, az együvé tartozás szent érzete hatotta át a Balkán tartományokat a közös veszedelem, a közös ellenség ellen s összetartó szívós erejükkel kiszorították a törököket Európa területéről, de ebben a háborúban mérsékelt meg gondossággal, óvatos körültekintéssel, a nagyhatalmakkal való folytonos takarózással tulajdonképeni szándékukat elrejtették, addig a második hadjárat testvérháború volt s így a gyűlölködés, a féltékenység ördöge állította őket csatasorba és az irányította egymás ellen öldöklő fegyvereiket, halált osztó géppuskáikat.

A zsákmány fölötti civakodásban Bulgária maradt alul. Hiába ontottak annyi vért, hiába küzdöttek oroszláknaként, perlekedéseikbe egy fogadatlan prókátor avatkozott, aki a legkisebb ürügyet, a legkevésbé kínálkozó alkalmat is felhasználta, hogy a balkáni ügyekbe beleszólhasson.

S hogy a bolgárok szenvedése teljes legyen, a kiszorított törökök

összeszedve ázsiai haderejüket, újból betörték Európába, visszafoglalták előbbi területeiket, köztük Drinápolyt is. Ma már úgy áll a helyzet, hogy a bolgárok soha sem kapják vissza Drinápolyt, annak ellenére, hogy azt neki ítélték. Tehát amiért annyi derék bolgár áldozta fel életét: ismét a törököké marad. Bulgáriának csak a multat hagyták, hogy az utódok regélhessenek nemzeti dicsőségről.

A BÉKE.

Drinápoly a törököké.

Páris, aug. 27. A lapok jelentik Konstantinápolyból: A portán kijelentik, hogy a drinápolyi kérdést megoldottnak lehet tekinteni és hogy a város a törökök birtokában marad. Minden cáfolat ellenére megerősített nyer, hogy Naesevics tárgyal a török kormányval. Bulgária már nem is beszél drinápolyi kérdésről.

A bolgár-török tárgyalás.

London, aug. 27. A Times jelenti Konstantinápolyból: Bulgária és Törökország között nincs közvetlen tárgyalás és a hatalmak sem interveniálnak.

Kivonultak Bulgáriából.

Szófia, aug. 27. A belügyminisztérium információja szerint a román csapatok majdnem teljesen kivonultak bolgár területről. Előreláthatólag holnap már egyetlen román katona sem lesz bolgár területen. Az illetékes hatóságok nézete szerint Bulgáriában a normális vasuti közlekedés augusztus végeig helyre lesz állítva.

Török cáfolat.

Konstantinápoly, aug. 26. A porta megcsfolja, hogy a török csapatok megszállották Gümüldsiná és Musztanlı városokat.

A 'Világ' a jádremetei birtokvételről.

A 'Világ' nem finnyás a valótlanágok iránt.

Nagyon jól tudja mindenki, hogy ha igazmondásról van szó, akkor nem a „Világ”-ot, a szabadkőművesség házi sajtóját fogják példaképpen odaállítani. Nagyon jól tudtuk azt is előre, hogy a mikor a nagyváradai püspökség jádremetei birtokvételéről a Világ értesülni fog, ki fog törni belőle a páholyok pénzéért kitörni köteles műdüh. Azt is előre láttuk, hogy el fogja hallgatni mindazt a kiszámíthatatlan előnyt, mely ebből a vételből a kedvező bérléhez juttatandó kisgazdákra hárulni fog. De hogy akkorákat lóditson egy nagy lap, a mekkora valótlanágokat a Világ tegnapi száma pirulás nélkül merészel szélnek eresztetni: erről igazán sejtelmünk sem volt.

A valótlanágok gyártásában kifejtett vakmerőséghez jön még legalább akkora tudatlanság; így felkészülve fog hozzá a Világ a jádremetei birtokvételhez.

Valótlanágok vakmerő állítása és vastag tudatlanság: a rendes fegyverek, melyekkel a szabadkőművesség a katolikus egyház ellen ortvátadásait rendezni szokta.

Ezeket az ócska, rossz fegyvereket esőregeti most a Világ a váradi püspökség ellen. Lássunk belőlük néhányat.

Első rovat: Tudatlanság.

A Világ II. Ulászló, szegény Dobzse László valami ócska rendeleteire hivatkozik, a melyekkel az egyházi férfiaknak megtiltja az újabb birtokszerzést. Nem is nézünk utána, igaz-e a Világ által idézett rendelet vagy sem, pedig a Világ idézeteinél ez az óvatosság fölötté ajánlatos. Most azonban fölösleges ez a kutatás, mert a Világ nem tudja, hogy vannak II. Ulászló utáni jogszabályok is, melyek az egyházi férfiak bir-

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszer gyárában (Rákóczi-ut, Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készíttetnek. Telefon 419.

tokszerzését tiltják, például az 1715. évi XVI. tv. cikk. De a Világ azt sem tudja, hogy ezek az ugynevezett „holtkézi törvények” régiesen elavultak, a mint azt a Kuria 68. sz. döntvényében is megállapította.

Ha valaki nem tud törvényt idézni s azt sem tudja, hogy az általa idézni kívánt törvény régóta nincs hatályban: az ne idézen törvényt s ne állítson ki szegénységi bizonyítványt törvénytudatlanságáról.

Ennyi elég a Világ tudatlanságáról.

Második rovat: **Valótlanságok.**

Itt elég volna annyit kijelenteni, hogy a Világ egész cikke valótlanság. Elég lesz azonban egy-két ormótlan ferditést leszögezni.

Nem igaz: amit a Világ gróf Széchényi Miklós püspök állítólagos adósságairól, meg a hitelezőkről összefirkál. Ebből egy betű sem igaz.

Nem igaz: hogy a váradi püspökség jövedelme két millió korona volna. Még a fele sem igaz. (De ha az egész igaz volna is, bizonyos, hogy akkor sem tömnék ezzel a pénzzel a Világot. Többet kaphatnának a szegények, a templomok.)

Nem igaz: hogy gróf Széchényi püspök a püspökség havi segélyezettjeinek támogatását beszüntette volna.

Nem igaz: hogy gróf Széchényi Miklós a palota régi, érdemes eselédjeit elbocsátotta volna.

Nem igaz: hogy a minisztérium egy fillért is kölcsönözne a jádremetei birtokvételekre. Keddi cikkünkben minden elsőosztályt végzett elemista elolvashatta, hogy a jádremetei birtokot a püspökség törzstőkéből folyósított összegből vásárolják. Nem kellett kölcsönkérni senkitől, nem kell visszafizetni senkinek semmit.

Nem igaz . . . de minek menjünk végig az egész cikkben? A mely cikkben annyi a nem igaz, lehet abban egy hang, egy betű igaz?

Még azt is vakmerően elferdíti a Világ, a mi a jádremetei birtokvételekkel gróf Széchényi Miklós püspök igazi célja volt: a szegény béli és tenkei járási vidékek fölsegítését. Közel tizenkétezer kat. hold szántóföld fog jutni kisgazdák kezébe: ez a Világnak semmi, ez a nemzetmentő akció előtte nem bir értékkel; hja, itthon marad néhány száz kivándorló s a héber kivándorlási ügynökök elesnek a vérdíjól, a kivándorló magyarok utáni jutaléktól. Azt sem tudja a Világ (ez megint a *Tudatlanság* rovatba tartozik), hogy az erdőtörvény szerint a kötött birtokok erdejéből csak akkor lehet bármínő mennyiséget szántófölddé átalakítani, ha ugyanakkora területű erdőt szereznek másutt. Csak akkor lehetett tehát Délbiharban sik erdőt mezőgazdasági művelésre átalakítani, ha megfelelő erdőterület szereztek. A püspök segíteni akart ezen a gazdaságilag annyira elmaradt vidéken: más mód nem volt rá, mint az erdővétel.

Igazán kár ennyi szót is vesztegetni a

Világ cikkére. Tudatlansággal és valótlan állításokkal okos embereket a Világ nem téveszt meg. Talán máskor óvatosabb lesz, miután egyszerre annyi ferditésen kaptuk. De hogy több igazat fog irni bármikor, abban igazán nem reménykedik senki.

Terhelési próba az új óssi hidon.

Átadták az új hidat a forgalomnak.

Virágos gépek a Körözs felett.

*

Az új vonatok beállítása és a nagyváradi pályaudvar kibővítése folytán az államvasutak igazgatósága tudvalevőleg a Bihar-püspöki és Óssi között lévő régi vasuti hidat kibővítette illetve a régi hid mellé még egy hidat építtetett. A hidépítési munkálatok már jó ideje tartanak. A munka tartama alatt a vonatok sebességét a minimumra redukálták, mikor a régi hidon átrobogtak, nehogy a meglazított alapzatban valami helyrehozhatatlan baj keletkezzen. Ilyenkor az utasok mind az ablakhoz siettek és gyönyörködtek a hangya módjára dolgozó munkások nagyszerű alkotásán.

Az új hid szerkezete lényegesen eltér a régitől. Már külsőleg a laikusok is konstatahatják a különbséget. Az új hid építésénél az e téren szerzett újabb tapasztalatokat mind érvényesítették.

A hid a napokban készült el és az üzletvezetőség tegnapi tüzte ki a teherpróbát. Reggel 8 órakor három hatalmas gyorsvonati mozdony indult el a nagyváradi pályaudvarról az új hid felé. Nyomukban egy felvirágozott mozdony haladt egy elsőosztályú kocsiival, melyben a kiküldött bizottság tagjai voltak. Részt vettek a próbán az aradi üzletvezető, továbbá *Singlár Gyula* forgalmi főnök, *Gilreiner Adolf* helyettes főnök és *Bolgesz osztálymérnök*.

A bizottság a régi hidon foglalt helyet, mikor a kettős sínparókról megindult az első gyorsvonati mozdony a hid felé. Az első mozdonyt lassan vezette keresztül *Haverland Ferenc* főgépész; mikor az első gép keresztül ért a hidon, megindult a három gép és lassan a hidra ért.

Előbb a hid első izevén állottak meg a hatalmas gépek. Majd újból elindultak és a második ivre vezették azokat. Mikor mindkét iven megtörtént a teherpróba, a három mozdonyt jó nagy távolságra vezették a hidtól és 60 kilométeres sebességgel rohantak át a hidon a gépek. Óriási zakatolással robogott át a három vaskolosszus az új hidon.

A próba kitűnően sikerült. Az új hidon semmiféle elváltozást nem idézett elő az óriási suly. A bizottság tagjai konstataáltak, hogy a hid minden tekintetben megfelelő és átadható a forgalomnak.

E próba megtörténte után a bizottság a felvirágozott kocsiiba szállott és bejött a váradi pályaudvarra. A próba alkalmával sokan voltak kint a városból. A nem mindennapi látványosságról több fényképfelvételt is készítettek.

Az új hidat már ma használatba is fogják venni.

Millióes csalás a zombori nábob hagyatéka körül.

Letartóztatott ál-örökös.

Szenzációs végrendeleti csalás hírére jelentik Zomborról. Egy gazdag bácskai nábob, *Konyovics István* óriási, mintegy másfél milliót kitevő hagyatékát hamis örökösödési és hamis ajándékozási szerződéssel akarta magához kaparintani egy asszony, *Probojesevics Mária*.

Már-már sikerült is neki a manipuláció; a végrendeleti pörben egész sereg hamis tanut állított, amikor végre kiderült az egész ügy és az asszony tegnap óta már az ügyészség fogházának lakója.

Az országos szenzációt keltő millióes csalási ügy részletei a következők:

Az első pör.

*Konyovics István*nak, a három év előtt elhalt zombori nábobnak a hagyatéka körülbelül másfél milliót tett ki. A hagyatéki tárgyalás során nem várt bonyodalmak támadtak, amelyek alapját egy örökösödési szerződés képezte.

A végrendelet felbontása alkalmával ugyanis előállott egy volt zombori temetkezési vállalkozónő, *Probojesevics Mária* és felmutatott egy szabályszerű, öt tannuval aláírott, halálesetre szóló örökösödési szerződést, amelyben *Konyovics István* neki, miután aggkorára való tekintettel vele házasságra nem léphetett és hálája fejében háromszáz láné földet, kétszáz ezer korona készpénzt és egy legalább 100,000 kor.-t érő házat hagyott.

Az öt tanut akkoriban *Probojesevics* kérelmére a zombori kir. törvényszék eskü alatt ki is hallgatta, előzetesen és mind az öten egyöntetűleg vallották, hogy *Konyovics* az ő jelenlétükben intézkedett ekép.

Közben a rokonok pörrel támadták meg a végrendeletet és kérték, hogy legalább a kétszáz ezer koronát kitevő készpénzt osszák fel közöttük arányosan, amelyről az örökösök megfeledezett intézkedni.

Ennek a kérelemnek a végső fórumon a magyar kir. kuria helyt is adott és elrendelte a készpénz arányszerinti felosztását a rokonok között.

A telhetetlen asszony.

Ez azonban újabb akadályokba ütközött, mert az asszony, felbuzdulva az eddigi sikereken, most egy újabb okirattal állott elő. Egy ajándékozási szerződést mutatott fel és magának követelte az egész 200000 koronát. Ezzel újabb pör indult meg és a bíróság *Probojesevics Mária* kérésére, a szerződés és az azt állító tanuk vallomása alapján zár alá is vette a keresetbe vett összeget.

A rokonok, akik egy percig se hittek annak az ajándékozási szerződésnek a hite-

ZENKER

modern fényképész műterme

Helyi és vidéki telefon 12-26. Szent János-u. 72.

Finom kidolgozású levelezőlapok 6 drb 1 K 40 f.
Fényképeket 50%-kal olcsóbban készítem mint
bármelyik fényképész Nagyváradon. A menyas-
szonyi felvételek kedvezményes árban készülnek.
Tisztelt megrendelőim 6 db fénykép után 3 leve-
lező lapot ajándékba kapnak.

lességében, mivel arról Konyevits soha senkinek életében említést nem tett, dacára annak, hogy az állítólagos szerződés ahalála előtt néhány évről kelt, továbbá még végrendelezése alkalmából se tett említést róla, mindent elkövettek, hogy annak hamis voltát bebizonyíthassák.

A vállalkozás nem is volt olyan merész, mint amilyennek látszott. Eleinte a nagy bizonytalanságon kívül alig volt olyan pozitívum, amelybe belekapaszkodva eredményre lehetett volna jutni. A nagy bizonytalanság meglehetősen sokáig tartott, de ez nem csüggesztette el az örökösöket.

Az áruló tanu.

Fáradozásukat siker is koronázta, amennyiben egyik határrendőrségi detektivnek sikerült a mostre-csalásra fényt derítenie.

Osszebarátkozott az ajándékozási szerződést aláíró egyik tanuval, egy volt csendőrmesterrel, aki borközi állapotban kibökentett a csalásról egyet-mást.

Ennek alapján a bajai rendőrkapitányság előállította Probojesevics Máriát, aki jelenleg Baján lakik és rövid kihallgatás után letartóztatta. Probojesevics tegnap este óta a zombori ügyészség foglya.

A vizsgálat tovább folyik, hogy a hatalmas bűnpör minden részletére világosságot derítsenek.

Ujházy Ede ideáljának válópöre.

Három nyilatkozat.

*

Tegnap számunkban megemlékeztünk arról, hogy Cserey Dezső takarékpénztári tisztviselő válópört indított a felesége, Novák Margit ellen. Cs. Novák Margit, mint ismeretes Ujházy Edének tanítványa. A válópör mögött egy regény lappang, amelyben Cserey Dezső a legtisztéletreméltóbb és a legrokonszenvesebb szerep. Puritán, tisztult és magasabb világnézettel tette tul magát eddig a történeteken, most aztán beteltnék tartja a mértéket és — legalább a világ előtt le akarja vetni azokat a kötelekeket, amelyeket anynyira meglazítottak a szerencsétlen körülmények.

A válásról és annak előzményeiről Cserey Dezső így nyilatkozott egy nagyváradi ujságíró előtt:

A válópört én adtam be a feleségem ellen. Nekem elég volt már. Sokat szenvedtem, sokat kellett eltűnnöm, nem tehettem másképpen.

A feleségem a múlt hónapban elutazott nyaralni Cirkvenicába a szüleihez. Ujházy Abbáziában üdült s feleségemet csak azzal a feltétellel engedtem el, hogy nem fog a Mesterrel találkozni, én nem engedem magam kompromittálni. Megígérte, hogy nem keresi a találkozást, sőt egyáltalán nem is látogat el Abbáziába. Harmadnap vettem azt az értesítést, hogy Cirkvenicában nincs hely, tehát Lovranában, az Abbáziával szomszédos üdülőhelyen fog nyaralni.

Néhány nap múlva már hirt kaptam, hogy Ujházy meglátogatta a feleségemet, aki Abbáziában visszaadta a vizitet, vagyis hogy a barátságot, mely engem feszélyezett s érhetően kellemetlen volt, felújították.

Némán türtem el az emberek gonosz

megjegyzéseit, amiket hátam mögött tettek, nekem hallgatnom kellett, tönkretenni azonban nem hagyom magam. Értesítettem feleségemet, hogy megindítottam ellene a válópört. A keresetet ügyvédem már be is nyújtotta a törvényszékhez. Feleségem úgy tudom, már hazaérkezett, de nem fogunk találkozni többé.

Cs. Novák Margit ennyit mondott:

— Én voltam a világ legboldogabb asszonya. Az uram szeretett, én is őt. Egyszerű vidéki nő voltam, amikor a mester megismert. Aztán vége volt a nyugalmanak. Belém szeretett. Epen én belém, amikor Budapesten sok ezer nőt ismer. Belém szeretett és folyton hozzánk járt. Kedves volt és az uram szívesen látta. Aztán megvettem a kedvéért, hogy fölléptem két vidéki színházban. Azt gondoltam: ezzel vége lesz a dolognak. De nem; lejött újból és bevallotta, hogy halálosan szeret. Aztán lejöttünk az urammal és a szüleimmel Abbáziába. Ujházy utánam jött. Ettől fogva föl volt dulva a nyugalom és az idegzetem. Amerre csak mentem, mindenütt ezt suttogták a hátam mögött: *Ez az Ujházy ideálja.* A lapok folyton irtak rólam, a Mester mindenütt mellettem volt s folyton azt jajgatta, hogy *meghal, ha elűzöm magam mellől.* Idegbeteg lettem és a rohamaim folyton fölújulnak, ha arra gondolok, hogy milyen nyugodt, boldog életem volt nekem, amíg ő meg nem ismert engem! . . .

Ujházy Edevel ezt a beszélgetést folytatta egy aradi ujságíró:

— Ugy-e nem szeretett még senkit, Mester?

— Sohase szerettem senkit. Mindig ki-nevettem azokat, akik szerelemről beszéltek előttem. Azt mondtam: szerelem nincs, csak érzékiség van. És most, hetvenhárom éves koromban kellett megkapni ezt a rettenetes betegséget.

— Ne busuljon mester, majd elmulik.

— Dehogyan mulik. Hiszen már négy éve tart. Én ettől csak a koporsóban szabadulok meg. Néha azt hiszem, hogy megbolondulok. Néha sírok, ha nincs mellettem. A szívem fiatal és bolond.

Mindenki tudja, kiről beszélt Ujházy. És most törvénykezési szereplőkké lettek a Mester, meg az ő tanítványa. Nem irigyli őket senki. Az egészben van egy szereplő, akit őszintén sajnál mindenki: a férj. A másik kettőn — legfeljebb mosolyognak. És ez nekik még a legjobb.

Herczeg Ferenc nyilatkozata.

Még el se simultak a Tisza—Pallavicziniaffér hullámai, már megint egy politikai pör fergetege rémlik. Herczeg Ferenc újból nyilatkozik. Aradi kiszólását ismétli meg egy nyilatkozatban, melynek érdekesebb része a következő: Jellemző arra nézve, hogy mennyire intakt és szeplőtlen lehet a koalíció multja, az, hogy mikor Budapestre érkeztem, egész sereg kereskedő és vállalkozó keresett fel és előadták, hogyha majd a tolvajokra és az orgazdákra tett kijelentésemért felelősségre vonnak, tanuvallomásait és bizonyítékait a legnagyobb készséggel fogják rendelkezésemre bocsátani. Sőt annyira mentek, hogy még az aktákat is készek voltak rendelkezésemre bocsátani,

amelyek a koalíciós kormány üzleteit megvilágítják. Ezek a tanukkal és okiratokkal bizonyítható ügyek részint birtokvásárlásnál, részint dohánybeváltásnál az államkincstárt megrövidítő üzletekre vonatkoznak.

Iréneke regénye.

A szülők és nagyszülők harca. Az árvaszék döntése.

Érdekes kis aktaharc fejlődött ki most egy kis két éves gyermek miatt. A papírharc szereplői Tisza István gróf falujából valók. Egyszerű parasztgazdák, akik valószínűleg rajongó szeretettel csüggenek a két éves gyermekén.

1912 június 1-én éjjel után árván maradt a kis hat hónapos Fábán Irénke. Édesanyja rövid szenvedés után meghalt. Ez a csapás annál nagyobb volt, mert a kis gyermeket betegesen hagyta maga után. Az özvegyen maradt apa mindent elkövetett, hogy a gyermeke egészséges legyen újra. Bevitte Gyulára, ahol hosszú ideig kezeltette a kórházban. Onnan Nagyváradra hozta és Fischer Imre kórházi főorvossal gyógykezelte.

A gyermek gyógykezelésében igen tevékeny részt fejtettek ki a nagyszülők, Tárnok Jánosék is. Mikor a kórházból haza lehetett vinni a kis leányt, Tárnokék maguk vitték el és maguknál is tartották. Fábán Mihály, mint fiatal özvegy ember jó néven vette a nagyszülők támogatását.

Az özvegyiségnek azonban csakhamar vége volt. Fábán újra nősült. Most már vágyott a gyermek után és kérte Tárnokékat, hogy adják ki neki a kis Irénkét. Az új asszony is rajongott a kis lábadozó gyermekért és megígérte, hogy anyja helyett anyja lesz a gyermeknek.

Idő közben azonban az öreg nagyszülők annyira megszerették a kis leányt, hogy nem akartak megválni tőle. Képesek voltak a bírót busítani is, pedig gyűlölik a pert.

A nagy szeretet miatt perbe kerültek a szülők. És a kis gögicselő Irénke mit sem tudott erről. Ő gondtalanul játszadozott a nagyapó deresedő bajuszával és bábuzott a nagyanyó által készített cifra fababokkal.

— Dehogyan eresztelek el a világ minden kincséért sem! Mondta a nagyapó esténként a kis gyermeknek, akit majd összeroppantott, amikor hatalmas mellére szorított.

Nehéz dolgot vállalt magára az öreg Tárnok, mikor nem akarta kiadni a kis gyermeket. Mikor már látta, hogy másképp nem tudja megtartani a kis gyermeket, ügyvédhez folyamodott. Az ügyvéd meg is szerkesztett egy beadványt, melynek tartalma, ha igaz lett volna akár az öregek haláláig ott maradhatott volna, a kis Irénke. Elmondta a beadványban az ügyvéd, hogy a leánykát apja nem tudja kellőleg gondozni és hogy betegségében állandóan ók ápolják nagy költségek árán. Ha pedig vissza kerül a

Leitmann Dezső bank és keresk. irodája
Nagypiac tér, Gitye házban
megnyílt.

Mindennemű bank és kereskedelmi ügyek keresztül-
vitele a legrövidebb idő alatt.

Pénz közvetítés olcsó kamattal mellett.

Külön osztály: élet-, baleset-, tűz- és minden más
egyéb biztosítások.

gyermek apjához, ott a biztos pusztulás vár rá.

A súlyos dolgokat tartalmazó beadványra az árvaszék elrendelte a vizsgálatot. Kihallgatták a nagyszülőket is, meg az apát is. Ekkor aztán kiderült minden. Az öszbevegyült fejű nagypapa nem tudott hazudni. Megmondta, hogy téves a panasz beadvány, mert a gyermeket a veje is ép úgy szereti, mint ő.

Az árvaszék erre a rideg paragrafusok szavához fordult és meghozta a döntést nem

ismerő határozatát: A gyermeket vissza kell adni az apának. Ha pedig a nagyszülők vonakodnának a gyermeket kiadni, a geszti előjárók karhatalommal is kötelesek támogatni az apát.

Mikor ez a határozat megérkezett Gesztre, Tárnok János portájára rászállott a szomorúság. Az öreg ember könybe lábadt szemmel kérte az előjárókat:

— Legalább felváltva legyen a gyermek, hol nálunk, hol az apjánál.

A nyomozás adatai most már tisztán mutatják az egész ügyet.

Tyirla Tógyer megegyezett Stettnerrel, hogy amikor Amerikába indul, Gulyás táviratoz Budapestre Stettnernek, hogy várja a vasutnál s megadja a további utasítást. Az értesítés meg is történt. Tyirla azonban nem a kitűzött időben kelt utra.

Mikor a fogházban jelentkeznie kellett volna Tyirla Tógyernek, be is jött Nagyváradra feleségével, akivel különben mindég rosszul élt.

Az asszonyt leültette Nagyváradon a Széchenyi-téren, hogy várjon ott rá, amíg elmegy az ügyvédhez. Az ügyvéd helyett azonban egyenesen a vasúthoz ment és elutazott. Azóta nem látta senki s már kint van Amerikában.

Mivel a kitűzött időben, augusztus 11-én Stettner hiába várta a budapesti vasutnál az emberét, aug. 13-án egy ajánlott zárvelelőlapot küldött Sályiba, de azt véltlenül Tyirla Tógyer helyett Tyirla Péternek címezte.

A levél a következő:

„Igen tisztelt Péter!

Hétfőn vártam a vasutnál, de nem jött. Én nem őrizhetem magát napokig. Ha indul, táviratoztasson Gulyással, a vonatonál várom. Stettner.“

Tyirla Péter nem ériette a levelezőlapot, s arról többekkel beszélt. A bíró kérte is tőle azt, de nem akarta át adni, mire a bíró kivette a kezéből. Amint átolvasta a levelet, azonnal telefonozott a tenkegörcsbedi csendőrségnek, ahonnan az őrsvezető felküldte azt a budapesti államrendőrségnek.

Budapesten aug. 18-án Lipóth detektívnek osztották ki az ügyet s aug. 21-én már hurokra került Stettner. A sok bűnjel között van Tyirla Tógyernek egy levele is, amelyben a Stettner által követelt 30 korona megfizetését későbbre ígéri.

Stettner Gulyás ellen.

Stettner Lajos a bizonyítékok sulya alatt beismerte a bűnösségét, azonban vallomásaiban Gulyás Gyulát igyekszik erősen vádolni s magát szeretné tisztázni.

A beszerzett bizonyítékok azonban azt igazolják, hogy Stettner volt a főkolompós az egész dologban.

A budapesti nyomozás alapján jöttek le Iványos Béla r.-kapitány és Lipóthi detektív Nagyváradra.

Alig érkeztek meg Nagyváradra, azonnal kiutaztak Biharsályiba, ahol kihallgatták a megszököttnek a feleségét, Tyirla Tógyer nőt, továbbá Szarka Anna 18 éves árva leányt, Szilágyi Kosztané sz. Papp Marit, Tyirla Tógyer szeretőjét, Halmazsán Jánost, akik szintén ki akartak menni Amerikába s már ez iránt érintkezésbe is léptek Stettnerrel és Gulyással.

Ezek tagadtak, de a detektív Halmazsánt vallomásra bírta.

Előállították még Tyirla Demetert, aki

Leleplezett kivándorlásra csábító banda.

Gulyás Gyula az ügyészségen. Mi volt a lélekszállítás ára. —

A kivándorlásra csábítás ügyében tegnap olyan hírek terjedtek el a városban, hogy a nyomozást és vizsgálatot teljesítő budapesti rendőrkapitány a katonai ügyosztálynál is nyomozott, hogy Stettner és társait nem terheli-e valami katonaszabadtási dolog.

Erre a híresztelésre az adott okot, mert Ströck Mátyást, a katonai ügyosztály hivatalos szolgáját őrizetbe vették és kihallgatták.

Ennek a híresztelésnek csak annyi alapja volt, hogy Ströck Mátyás szolgát tényleg megmotozták és kihallgatták.

Ströck ugyanis nagy családdal bíró ember s a nagyon is szerény fizetésből öt gyermekével és feleségével nem tud megélni, tehát igyekszik mellékesen is keresni valamit. Így vasárnaponként Gulyás Gyula vendéglőjében, a Jégpincében pincér helyett teljesített szolgálatot s e révén már évek hosszú sora óta összeköttetésben állott Gulyással.

Mikor értesült Gulyás letartóztatásáról, megijedt, hogy most már elmarad a mellékkereset. Lement a rendőrségen előzetes letartóztatásban levő Gulyás Gyula celájához, hogy beszéljen vele. Kétszer-háromszor elküldték, de Ströck Mátyás mindig visszament Gulyáshoz, hogy beszéljen vele, dacára a detektív tilalmának.

Az öreg Mátyást ezért beparancsolták egyik rendőrszobába és ráparancsoltak, hogy onnét ne távozzék, míg ki nem hallgatják.

Iványos r.-kapitány kihallgatta, de mivel semmi érdemleges dolgot nem tudott elbocsátotta.

Tehát a katonaszabadtásról elterjedt híresztelésnek semmi komoly alapja nem volt.

Gulyás az ügyészségnél.

Iványos Béla rendőr-kapitány különben a maga részéről a nyomozást befejezte s a további nyomozás most már a kir. ügyészség és a vidéki csendőrség dolga.

Tegnap ismét kihallgatták Gulyás Gy-

lát, aki először mereven tagadott, de mikor felmutatták a bűnjelket: leveleket, táviratokat, beismerte, hogy közreműködött a kivándorlás elősegítésében, de ezt nem anyagi haszonért tette és nem keresetképen üzte a kivándorlásra csábítást, hanem könyörületből. A sályi parasztok s ezek között a már Amerikába szökött Tyirla Tógyer is sokszor megfordultak nála a Jégpincében. Tógyer panaszkodott egy ízben, hogy elítélték egy évi fogságra, de ő inkább öngyilkos lesz, még sem üli le a büntetést. Ezt a panaszkodást valahogy meghallotta Stettner Lajos, aki ajánlkozott, hogy majd elintézi a dolgot.

Gulyás Gyula egy alkalommal azután elvezette Tógyert az Oroszlán vendéglőbe s ott bemutatta Stettner Lajosnak. Itt beszélték meg azután, hogy kiszöktetik Amerikába Tógyert s így megszabadul a börtöntől. Gulyás tisztán emberi érzésből járt közbe, hogy a szegény embert megmentse a szenvedéstől.

A vizsgálat során azonban ezt megcáfolta több tanu, akik állították s erre írásbeli bizonyíték is van, hogy Gulyás pénzt, még pedig 70 koronát kért fejenként a kivándorolni szándékozótól.

Stettnernek Gulyáshoz intézett levelei is igazolják, hogy pénzért járt el Gulyás Gyula.

Délután fél 5 órakor Gulyás Gyulát Lipóth budapesti detektív és egy városi detektív egyfogatú bérkocsin átkísérték a kir. ügyészséghez.

Az áruló levél.

Iványos Béla r.-kapitány fáradságos munkát fejtett ki, hogy a szövevényes bűnügy szárait kibogozza.

Szerinte a bűnügy felderítése elsősorban a tenkegörcsbedi csendőrségnek és a biharsályi bírónak az érdeme. A gyors és a sikeres nyomozás pedig Lipóth budapesti detektívnek ügyességét, tapasztalatát dicséri.

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA
SPECIALISTÁJA

DAJKOVITS
Nagyvárad. Sas-palota.

Bromába 120 koronát küldött a szokásban levő bátyjának Tógyernek.

Szarka Anna, Szilágyiné, Halmazsán terhelően vallottak úgy Stettnerre, mint Gulyásra.

Kihallgatták még Sályiban Juló Mátyást és Pandur Andrásné.

Hogy fizettették meg magukat?

A talált levelek között több van, amelyek Stettner küldött Gulyásnak.

Az egyik levél, úgy látszik, csalátnak volt szánva, hogy nagyobb kedvet kapjanak a kivándorlásra.

Az egyik levélben azt írja Stettner, hogy X Y-t utnak indítottam, elkísértem a határig s külön fülkét váltottam a részére. (A III-ik osztályon külön fülke!)

Egy másik levélben azt írja Gulyásnak, hogy az utra indítás előtt mindenikkel fizetessen ötven-ötven koronát s abból 40 koronát küldjön fel neki, 10 koronát pedig tartson meg Gulyás magának.

Ezzel szemben a Sályiban kihallgatottak azt vallották, hogy tőlük fejenként 70 koronát kért Gulyás. Tehát 30 koronát számított a maga részére. Ez ledönti azon védekezését Gulyásnak, hogy nem haszonlesésből „rendezte” a szegény emberek ügyét.

A nyomozás során erős gyanu merült fel Halmazsán János ellen, hogy ő is közvetített kivándorlókat s ezért tegnap este előzetes lefoglalásba került.

Stettner Lajost Budapestről már utnak indították.

Gulyás Gyulán kívül, akit már átkísérték a kir. ügyészséghez, le vannak tartóztatva: Szilágyi Kosztáné sz. Papp Mari és Halmazsán János, akiket ma kísérik át a kir. ügyészséghez.

A kivándorlásra csábítás, hogy mily nagy arányokat öltött már, elég ha rámutatunk, hogy a nyár kezdete óta Biharsályiból a következők szöktek ki Amerikába: Szép Károly esküdt, Szép Ferenc, Szép János testvérek, Babori István, Görög György, ifj. Fekete Péter, a törvénybíró fia, Váradi András, Dutz Árpád.

Biharsályi 802 lakosa közül ezeken kívül is sokan kint vannak már Amerikában. A szomszédos Székelytelek község lakosai közül is sokan mentek ki az Ujvilágba.

A kivándoroltak mind 18-42 évesek, tehát a kivándorlási törvényben a kivándorlástól eltiltott egyének.

Erdélyi Miklós Nagyváradon.

Kitünő volt a szigeti szezon. — A nyomdász-szerkesztő bosszúja.

Erdélyi Miklós, a Szigligeti-színház direktora tegnap este Nagyváradon időzött. Este 11 órakor a Pannónia-kávéházban a „Tiszántul” munkatársa beszélgetett az igazgatóval. Erdélyi igen érdekesen nyilatkozott a szigeti szezonról, az előadott darabok és a szereplők szép, forró sikereiről, a szigeti színügyi bizottságról és a „Máramarosi Független Ujság” kritikájáról.

Ez a hetenkint megjelenő lapocska a legutóbbi számában ugyanis erősen nekiment a társulatnak, különösen pedig a drámai színészeknek. Hogy mi volt az éles kritika indító oka, kitűnik a direktor szavaiból.

Erdélyi Miklós a következő feleleteket adta:

— A szigeti kirándulás kitűnően sikerült. A város és az egész megye valószínűleg bálványozta a tagokat. Minden este zsufolt házak előtt játszottunk. És így lesz egész végig. Határozottan szeretnek bennünket a szigetiek.

— Szeptember végéig játszunk Szigeten. A közönség is, de mi is nagyon sajnáljuk, hogy már vége lesz a szezonnak.

— Jelenleg a „Cigányprimást” adtuk. Mondhatom nagyon szép sikerrel. Ma például már tizenkettőszor ment és már dél előtt, mikor vonatra ültem, egyetlen jegy sem volt a pénztárban.

— Igen; készülünk új darabokra is. „Diák herceg kisasszony”, „Buksi”, „Sztrájkol a golya” vannak most előkészületben.

— A „Máramarosi Független Ujság”? Az egy finom kis lap. A szerkesztő és a szedő egy személy. Egy hétig szerkeszti a lapot és szombaton egész délután szedi is a „szerkesztő ur”. Hogy miért kritizált olyan élesen? Hát kérem annak az urnak — a nevét sem tudom — három szabadjegy kellett volna. Egyet felajánlottam, de az nekem nem kellett, mondván: „adna nekem az ur tizet is.” Aztán jött az ugynevezett kritika.

— A jövő, váradi szezonról:

— ...?

— Nagyon szép, nagyon erős társulatunk lesz. Sokkal jobb mint az előbbi. Huszonkét új tagot szerződtettem. (Mosolyogva) Lesz köztük sok gyönyörű, fess hölgy.

— ...?

— Uj darabok egyelőre azok lesznek, amiket Szigeten fogunk bemutatni. Azután jön majd a többi. Sok, sok. Gazdag programunk van erre az évre. Gazdagabb mint bármely vidéki színháznak.

— ...?

— A Szigligeti ciklus még októberben kerül műsorra. A legjobb Szigligeti darabokat adjuk elő. Meg lesz hozzá a megfelelő személyzet és ezért nagyon bizom benne, hogy jól fog sikerülni.

— ...?

— Most nem maradok még itt. Vissza megyek a társulathoz. Egyelőre Halmay

titkárt küldöm haza, aki a bérletek ügyét fogja elrendezni.

— Jó éjszakát.

..FIREK..

* **A XII. Országos Katholikus Nagygyűlés** védőségét újabban Békefi Remig dr. zirci apát fogadta el Zichy János gróf elnökhöz intézett következő levél kíséretében:

Nagyméltóságu Gróf,

Valóságos Belső Titkos Tanácsos,

Elnök Ur!

Mély tisztelettel vettem Nagyméltóságodnak f. é. július 23-án kelt nagybecsű levelét, melyben értesíteni méltóztatik, hogy az Országos Katholikus Szövetség igazgató tanácsából kiküldött bizottság a XII. Országos Katholikus Nagygyűlést f. é. november hó 9-11. napjaiban szándékozik megtartani, — egyszersmind legbensőbb köszönetemet fejezem ki ama kitüntető figyelemért, hogy e nagygyűlés egyik diszelnökségét az én csekély személyemnek felajánlani kegyeskedett.

Van szerencsém Excellenciád becses tudomására hozni, hogy a megtisztelő diszelnökséget hálás köszönettel elfogadom s a költségek fedezésére 200, azaz kétszáz koronát felajánlok, melyet postautalványon küldök.

Fogadja Kegyelmes Uram! őszinte hódolatom nyilvánítását, mellyel vagyok Nagyméltóságu Gróf Elnök Urnak alázatos szolgája
dr Békefi Remig s. k.
zirci apát.

* Ülések a vármegyeházán.

Szeptember elsején a Körözs-kaszárnya dolgában ülést tart a kiküldött bizottság. Az ülésen a kaszárnya eladásának dolgával foglalkoznak. Másodikán a harmadik szakosztály fog ülésezni, amikor a közgyűlés elé kerülő ügyek egy részét készítik elő.

* **Uj egyetemi tanárok.** A hivatalos lap tegnapi száma jelenti, hogy a király Helle Károly dr.-t, a kolozsvári tudomány-egyetemen a kereskedelmi és váltójog nyilvános rendes tanárát a budapesti tudomány-egyetemhez a római jog tanszékére nyilvános rendes tanárrá, Hornyánszky Gyula dr budapesti tudományegyetemi magántanárt, a budapesti első kerületi állami főgimnázium rendes tanárát, a kolozsvári tudományegyetemhez a második klasszika-filológiai tanszékre nyilvános rendes tanárrá; a budapesti József-műegyetemen üresedésben levő geodéziai tanszékre Ollay Károly okleveles mérnököt, műegyetemi adjunktust nyilvános rendes tanárrá nevezte ki.

* **Skerlecz báró állapota.** Skerlecz Iván báró királyi biztos állapotában tartós javulás mutatkozik. A királyi biztos tegnap reggel nyugodt, erősítő álmot után ébredt föl, Reggel hőmérséklete 36.3 fok volt, érverése 76. A délelőtt folyamán hőmérséklete emelkedett, de sohasem 37 fokon túl. Déli tizenkét órakor újabb vizsgálat és a kötés megújítása után az orvosok a következő jelentést adták ki: Hőmérséklet és érverés rendes, közérzés jó; a seb csaknem teljesen tiszta.

Legszebb és legolcsóbb

Zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839.

Telefon 839.

* **Gróf Vay pápai protonotárius műve.** Gróf Vay pápai protonotárius a Kaspi-tengerről utra kelt Perzsia felé és be fogja utazni Közép-Ázsiát, hogy tanulmányokat gyűjtsön készülő művéhez, a melynek címe: Ázsia császárai és császári birodalmi.

* **A terjei petroleum-kutatás.** Még a kora tavasszal megkezdtek Terjén a petroleum-kutatást. Az állam hatalmas tornyot építtetett a terjei völgyben, ahol a legmodernebb gépekkel tizennégy szakember dolgozik állandóan, hogy a geológusok által jelzett földalatti petroleumforrást felkutassák. Eddig 270 méterre haladtak a föld mélyébe, de semmit sem találtak. Augusztus első napjaiban a furó egyszerre homok rétegbe jutott és eltört. Husz napba került, míg helyre tudták hozni a komplikált gépet. Most mint tudósítónk jelenti, ismét megkezdődött a munka. Eredeti utasítás szerint 1000 méter mélységbe kell lefurni a földbe, ha ott eredmény nem lenne, félbe fogják hagyni az óriási költséggel végzett munkát. A kutatás különben nem csupán petroleumra, hanem földgázra is irányul. A geológusok véleménye szerint valamelyik feltétlenül elő fog törni. Érdekes, hogy a kutatás a mellett a föld-sülyedés mellett történik, amelyről mi már megemlékeztünk. A sülyedés alkalmával felszínre került földrétegek arra engednek következtetni, hogy a geológusok igen jó nyomon járnak. A terjei kutatás még legalább két évig fog tartani.

* **Kik pályáznak a központi irodatiszti állásokra?** Említettük már, hogy a vármegyénél ujonnan rendszeresített központi irodatiszti állásokra meghirdette az alispán a pályázatot. A miniszteri leirat értelmében a kinevezéseknél az igazolványos altisztek előnyben részesülnek a napidijas irnokokkal szemben. A két új állást azonban minden valószínűség szerint nem igazolványos altiszttel fogják betölteni. Az irodatiszti állásra ugyanis pályázni fognak a járási irodatisztek, akikkel szemben tudvalevőleg nincs előnyük az altiszteknek. Tegnap már *Korbucz* Ágoston a tenkei járási irodatiszt beadta pályázatát az alispáni hivatalhoz. Az így megüresedő állásokra aztán a központi napidijasok pályáznak, a kiknek viszont ezekre a helyekre van előnyük az altisztekkel szemben.

* **Vetőmag a kiscgazdáknak.** A m. kir. földmívelésügyi miniszterium Nagyvárad kiadása 1913. év őszén első minőségű őszi buza vetőmagot kíván a kiscgazdák részére beszerezni. Egy gazda 500 kilogrammnál többet nem jegyezhet. Felhívom ebből folyólag mindazokat a kiscgazdákat, kik az őszi buza vetőmagot ezután akarnák beszerezni, hogy eziránt a város gazdájánál (város major) jelentkezhetnek, ahol is a szükséges egyéb felvilágosításokat megkaphatják. Nagyvárad, 1913. aug. 27-én. *Komlóssy* József jog és gazdasági tanácsnok.

* **A magyarcsékei felhőszakadás.** A Tiszántul közölte elsőnek azt a nagy csapást, mely kedden délután sújtotta Magyarcsékét. Híradásunkban csupán arról a pusztulásról emlékeztünk meg, mely Magyarcsékén történt. Kedden este a hatóság nem tudta még megállapítani a járás külső területén okozott károk nagyságát. Tegnap délelőtt már egymásután jelentkeztek a károsult telek és jelentették a rémes idő lefolyását. A panaszok jelentése szerint a zivatar az egész járás területén végig vonult. Jancsófalván *Mátyás* Vaszalnak az istállójába a villám lecsapott. Az istállóban

2 darab ökör és egy kecske volt. Az állatokat a villám agyon sújtotta. Az istálló teljesen porrá égett. Szerencse, hogy az eső megakadályozta a tűz tovább terjedését, mert ellenkező esetben a fél falu elpusztult volna. A villám lecsapott Törpefalva határában is. Itt *Mihelle* János 14 éves pásztorfiu az erdőbe menekült az óriási vihar elől és egy fa alatt húzta meg magát. A villám a fába csapott és a pásztort agyonütötte. E két eseten kívül megszámlálhatatlan azoknak a fának száma, melyeket a villám roncsolt össze. A víz a magyarcsékei gazdáknak elvitte utolsó takarmányukat is, a sarjút. A keddi pusztulást tartják a csékeiek a legérzékenyebbnak.

* **Beszakadt háztető.** Tegnap este *Varga* József Szacsvai-utca 33. szám alatti házának a teteje beszakadt. A beszakadt tetőnek majdnem ember élet esett áldozatul. A háztulajdonos egyik leánya kevéssel azelőtt jött le a padlásról s csak így menekült meg a biztos haláltól.

* **A kutyamosó.** Szófiából táviratozák, hogy a nadügyminiszterium megszünteti azt a rendszert, hogy a tiszteknek katoná legyen a szolgájuk. Ezután csak az ezredparancsnokoknak lehet tisztszolgájuk. A hadsereg ily módon kétezer emberrel szaporodhatik. Itt is elférne hasonló rendelkezés.

* **Az elmebajos gyermek.** A belügyminiszter a Nagyváradon lakó *Borz* János elmebajos gyermeket közkölségen ápolgatásra Pelsőre rendelte a Blum-féle intézetbe. Miután sem a gyermek, sem pediglen szüleinek lakása a rendőrség előtt nem ismeretes, ezután hívja fel a rendőrkapitányi hivatal a beszállítandó gyermek szüleit, hogy azonnal jelentkezzenek a rendőrség II. emelet 10. számú szobájában.

* **Nagy betörés Temesvárt.** A temesvári rendőrkapitányi hivatal értesítése szerint e hó 24-én délután ismeretlen tettesek ál-kules segélyével *Hoitsi* Gedeon máv. üzletvezető lakásába, a család távollétében, behatoltak s onnan a zárt szekrényből briliáns és rubinokkal diszitett karkötőket, fülbevalókat, aranyórákat, nyakláncokat és 53 korona készpénzt elloptak. Ugyancsak azon a délután *Radó* Salamon máv. fűtőházi főnök lakásába hatoltak be és mindkét helyről ékszereket és ezüst evőeszközöket vittek el. A kár mintegy 8 ezer korona. Kéri a temesvári rendőrség a nyomozást a legszélesebb körben és az ékszerek értékesítésének megakadályozását.

* **Belső tűz.** Az elmúlt éjjel 11 órakor *Kossuth-utca* 16. szám alatt lévő *Grósz* Márton lakatosműhelyében tűz ütött ki. Az előhívott tűzoltók megállapították, hogy a műhely közepén felállított tűzet fogott és égni kezdett. A házbeliiek a füstöt észrevették s mire a tűzoltók jöttek, el is oltották.

* **A vámház ostroma.** E hó 26-án éjjel a püspöki vámnál be akartak jönni a városba *Márton* János, *Fülöp* László és *Viski* József bihari napszámosok. A részeg emberek nem tudtak a leeresztett sorompó miatt bejönni, zörgettek hát a vámosnál, hogy eressze fel a sorompót, bár ezalatt a gyalogjárón szépen elhaladhattak volna. A sorompó miatt *Fülöp* László a vámszedővel összeszólkoszott. Hárman a várost megtámadták és *Fülöp* László napszámos az öklével arcul ütötte, a többiek pedig a vámház ajtaját, ablakát ütötték-verték, az ablakok betörték. A

vasuti állomásról előhívott rendőrök mentették meg a vámost a további inzultustól. Hatósági erőszak miatt megindult az eljárás a három részeg ellen.

* **A kivándorlási ügynökök.** Eperjesről jelentik, hogy az eperjesi rendőrség két hírhedt és büntetett előéletű titkos kivándorlási ügynököt tartóztatott le. *Milkovics* Viktor és *Piatok* István már évek óta nagyobb kivándorlási cégekkel állnak összeköttetésben. Piatok különben országosan körözött kivándorlási ügynök, ki csak nemrég szökött meg egy csendőrös kezéből. Hosszabb ideig ügynökségek Oroszországban és Galiciában, egész Európát bejárta már és hét nyelven beszél. Emberölés miatt is fegyházat ült. Egy harmadik társukkal *Korcsmár*-ról-korcsmára járva, dorbézoltak. *Saly* Győző rendőrkapitány tartóztatta le. Eppen úgy, mint Nagyváradon.

* **Az első sárguló falevél** másutt a fürdőszezon halálát jelenti, s mint az őszi szél végig szánt a strandokon; eszilándok bokrai közt megszűnik a zajos vidám élet. A mi *Félicsüföldön*ben, melynek híre évről-évre messzebb tájakra viszik szét s mely immár a külföld érdeklődését is magára vonja, a nyári szezon végén új évad kezdődik. A mezei munkák végeztével Bihar-, Hajdu- és Békés, sőt még a távolabbi vármegyék birtokosai, s azok a kik az őszi kellemes időszakára halasztották az üdülésüket, örömmel keresik fel a csodálatos gyógyító erejű forrásokat a *Félicsüföldön*ben, mely ilyenkor a szokottnál is nagyobb kényelmet nyújthat s nagyobb figyelemmel fogadhatja gyógyulása céljából ideérkezett betegeit. Mint értesülünk, szept. 1-től kezdve a szobaárakat 30 százalékkal mérséklék s az államvasutak igazgatóságánál lépések történtek arra nézve, hogy a vonatok közlekedésének rendjét okt. 1-ig változtatlanul s nov. 1-ig korlátozva tartsák fenn a közönség kényelmére. A fürdő élénk látogatottságának magyarázata, hogy a meleggyógyító kenes forrásokat a nyár elmúltával sokan kellemesebbnek és gyógyulásra hatásosabbnak tartják. *Virágh* Károly népszerűvé vált zenekara naponta háromszor térzenét rendez.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: *Ozv. Pulman* Istváné szül. *Dumtsa* Antónia úgy a maga, valamint számos rokonai nevében is fájdalomtelt szívvel tudatja a legjobb férj és rokonnak *Pulman* István nyug. m. kir. postatávirda felügyelőnek folyó hó 27-én délelőtt 11 órakor élete 75-ik, boldog házassága 45-ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 29-én d. u. 4 órakor fog *Körözs-u.* 13-ik szám alatti lakásánál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az ujjvárosi központi sírkertben örök nyugalomra helyezni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, kartaistái és barátai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1913. aug. 27-én.

* **Csőd.** A nagyvárad kir. törvényszék, mint esődbíróság tegnap elrendelte a csődöt a Nagyvárad Tégla és Cserépgyár részvénytársaság ellen. Csődtömegmondnok dr. *Steiner* Sándor ügyvéd, helyettese dr. *Faragó* Viktor. A bejelentési határidő 1913. október hó 10, míg a bejelentési tárgyalás október 21-én lesz.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x Szőlős-utca 12. sz. házban több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x Különlegességi cukorka- és csemegeüzlet csak egy van városunkban, a **cukorka bonbonniére** a Bémer-téri korzón, hol sem kávé, sem fűszer szag nem járja át a cukorka és csemege különlegességek izét. Ezért mindenkinek saját érdeke egészségi szempontból is, hogy szükségleteit ott szerezze be. Finom kiszolgálás és olcsó ár. Tisztelettel **Benedek Testvérek** tulajdonosok.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak **Klein Vilmos és Társa** cégnél található u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiú és leány írástáblák, írástáblák, iskolai lüster és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiú sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 250 fillértől. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérok 20 fillértől, 30000 méter arefátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczi-ut 18.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x Iskola idényre torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermekek cipők 20-25 szímgig 2 korona, 26-28 szímgig 4 korona, 29-34 szímgig 5 korona. Fiú boks cipő 35-39 szímgig 7 korona, női chevrou vagy boks cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boks cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve **Feketénél**, Szent-János-utca, Kispipa mellett.

x Téli ruhákat u. m. bundák, szörme és plüs kabátokat, szőnyegeket stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt **Hatvány** és **Szentmiklós** szücsök, Nagy Sándor-u 1.

x Tekintettel az előrehaladott időre mélyen leszállított árakban árusítjuk a nyári ujdonságokat, **UJHELYI RÓZA** Rákóczi-uti üzletében. Finom gyászkalapok és fátályok is kaphatók. Telefon 130. szám.

x Magyarország első női tambura zenekara a Korona kávéházban. Ma és minden este a Korona kávéházban ujonnan átalakított helyiségében hangversenyez az országos hírű **MATYOK Péter** tambura (Paganini) vezetésével egy elsőrangú erőkből összeállított női tambura és énekkar u. m.: **Kővári Rózsika Steuvurz, Rácz Margit, Juhász Ilonka, Eördögh Aranka, Siniciu Juliska**, a gazdagon összeállított műsorból különösen kiemelendő a Gyöngyi duett remek énekszámakkal. Kezdeté este 8 órakor. Szabad bemenet. Szíves pártfogást kér **Matyok Péter**.

x Két jogász sétál a városban, szemben találják magokat egy régi ismerőssel **Pista** barátjukkal, a mint ráneznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, passagő-kapu mellett.

x Zombor Sándor sebész-orvosi műszer, kötszer és testegyesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-sziszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x Össi-tér 14. sz. házban több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x Az erdélyi kereskedelmi és autombilforgalmi r. t. helybeni fiókja autombilokban, pneumatikokban, valamint az összes autombil-felszerelési és szükségleti cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages **Körhász-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van, hol egy a helyi, mint az átutazó autombilok a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x Vörösbör! Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés **osomegeszöllő**; kitűnő peccsenye és **pezsgőborok**; **kőhanyai** maláta és szalon **sörök**, **MERTZ NÁNDOR** csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: 448. sz.

x Erdekében áll, hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László** és **Tsa** urinői- és papi szabókat. Meglepo olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc** utca 17. Telefon 832 sz.

x Ne higgyen az ember senkinek a világon, hanem győződjék meg személyesen róla, hogy bazárcikkeket, játékokat, ajándéktárgyakat nagyon jól lehet vásárolni a **Párisi bazárban** a Sas-passage bejáratánál.

x Rimanóczy-étterem, helybeli és vidéki intelligens családok találkozó helye. **Estélyek, társas vacsorák** és **összejövetelek** részére külön termek. **Kitűnő italok, izletes magyar konyha.** Abonensek elfogadtatnak. Szíves pártfogást kér a **berlő**.

x Az autombilutajdonosok figyelmét felhívjuk **Gyapay Árpád** okl. gépészmérnök **Jókai-utca 17. sz. alatt** levő (telefon 3-38.) autombilokellékek raktárára, mely a világ legnagyobb autombil alkatrész és felszerelés áruház — **Mestre & Blatgé** r. t. párisi cég, nagyváradai fióktelepe, hol az összes létező autombilokellékek a legjutányosabb áron szerezhetők be. Az említett párisi cég budapesti fióktelepe versenyképes áraival rövid idő alatt teljesen meghódította a budapesti piacot, s mivel a fióktelepek árait a központ állapítja meg, ugyanazon árak mellett szerezhetők be az autombilokellékek a fióktelepeken, mint a cég párisi fióktelepén. Egyszeri próba meggyőzi az autombilutajdonosokat arról, hogy ezen autombilokellékek raktár már régen érzett hiányt van hivatva pótolni.

Ugyanez áll a nagyarányu gummilera-katra is, hol a legkitűnőbb hazai és külföldi gyártmányokból állandóan a legfrisebb áru van az összes méretekben raktáron, s a gyárrakkal való közvetlen összeköttetés folytán azok a legolcsóbban szerezhetők be. Ugyancsak a legjutányosabb áron vállalja **Gyapay mérnök** a sérült köpenyek és tömlők javítását, nemkülönbén új szeges huzatok készítését.

x Ridzyk József épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20 (Lévai M-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sírkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelennek.

x Tekintettel a rossz pénzviszonyokra leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. esipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon-nál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x Kis pipa vendéglő Szt János-utca 5. sz. Helybeliek és vidékiek találkozó helye. **Társas vacsorák** és **összejövetelek** részére külön helyiségek. **Kitűnő italok, jó magyar konyha.** Abonensek elfogadtatnak. Szíves pártfogást kér **Szujker Tamás** vendéglős.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

* **Kossuth-utca 12. sz. ház** emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

OCCASSIO ELADÁS

a nyári idényre

Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a **Mille Juliette** fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagy raktár fűzővédőkben.** Telefonszám 827.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31 ezám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Valódi **Chassala szandál**ok, amerikai **tennis cipők** és szabadalmazott **tennis ingek** kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglaltva **szájpadlás nélkül**, továbbá **arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér huzás és tartós fogtöméseket** készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

TANÜGY

Beiratás a nagyváradai zeneiskolába. A nagyváradai zenekedvelők egyesülete által 1896-ban létesített nyilvános zeneiskolába az 1913-14-ik tanévre a beiratások alulírott igazgatójánál (Városház, II. emelet 25-ik ajtó) szeptember 1-től 10-ig naponként délelőtt 10-től 12-ig, délután 3-5 óráig eszközöltenek. A zeneiskola minden egyes tanszakon előkészítő, I. II. és III-ik rendes, továbbá I. II. és III. kiművelési osztályból áll. Tandíjak: az előkészítő, I-II-ik rendes osztályban évi 60 korona, a III-ik rendes és I-III-ik kiművelési osztályban évi 80 korona.

tályokban évi 80 korona. Beiratási díj 5 korona. A tandíj két részletben fizetendő és pedig az első részlet a beirás díjjal együtt a jelentkezés alkalmával, a második részlet február 1-én. Nagyvárad, 1913. aug. 27. Réz Mihály, igazgató.

Beiratás a várad-ujvárosi róm. kath. elemi fiúiskolában. A várad-ujvárosi róm. kath. elemi fiúiskolában (Körözs-utca 6. sz.) az 1913-14-ik tanévre a beiratások szeptember hó 1-én, 2-án, és 3-án d. e. 9-11-ig, d. u. 3-5-ig eszközöltetnek. Az első osztályba beírandó tanuló himmlőltási bizonyítványát és kereszteleési igazolványát be kell mutatni. A kereszteleési igazolványt az illető plebániái hivatal kívánatra díjmentesen állítja ki. Tandíj nincs, de 50 fillér ifjúsági könyvtár díjat minden tanuló köteles fizetni. Szegény tanulók tankönyvet kapnak. A szülők vagy gyámok a beiratásnál személyesen jelenjenek meg. A tanítás 4-én, csütörtökön kezdődik. Az igazgatóság.

Beiratások a velencei kath. iskolákban. A nagyvárad-velencei róm. kath. elemi fiú- és leány iskolákban az 1913-14-ik iskolai évre szóló beiratások szept. 1-től 6-ig d. e. 8-11-ig, d. u. 2-4-ig eszközöltetnek.

A beiratkozók himmlőltási bizonyítványt és születési igazolványt tartoznak bemutatni, melyet az illetékes lelkesi hivatalok díjtalanul állítanak ki. A beiratkozó tankötelesek szülei vagy megbízottjuk kíséretében jelenjenek meg. Tandíj nincs. De minden tanuló 50 fillér beiratási díjat tartozik fizetni. Teljesen szegények ennek fizetése alul is felmentetnek. Szept. 8-án „Veni Sancte”, melyen minden beírt tanuló köteles megjelenni. A rendes tanítás szept. 9-én veszi kezdetét. Nagyvárad, 1913. aug. 28. Az igazgatóság.

NYILTÉR

Stern Edéné

okleveles zongoratanárnő
néhány szabad órával rendelkezik s tanítványokat elfogad.
Tisza Kálmán-tér 11. Telefon 062.

Uj fűszer- és csemege üzlet.

Tisztelettel hozom az igen tisztelt vevő közönség szíves tudomására, hogy Rákóczy-ut 11. szám alatt (az ujonnan épülő Apollóval szemben) a volt Molnár Ödön-féle helyiségben egy teljesen ujonnan, modernül berendezett

fűszer-, bor-, déligyümölcs és csemege üzletet

nyitottam, hol a leghigiénikusabb kezelés mellett a legfinomabb fűszer- és csemege árut boesájtom a nagyközönség rendelkezésére. Egyben felhívom a közönség szíves figyelmét csokoládé, cukorka és kávé különlegességeim megtekintésére.

Szíves támogatást kér, tisztelettel

Harmati Márton.

Telefon 13-26.

Telefon 13-26.

A Donát-féle keresk. magántanfolyamon

augusztus hó 1-én új tanfolyamok

kezdődnek és pedig gyors- és gépirásra (előrehaladottabbaknak külön ismétlőórák) szépirásra (magyar és német szépirás valamint rondírás) egyszerű, kettős és amerikai könyvvitelre (gyakorlati alapon) közöns. és kereskedelmi számtan, magyar és német levelezés **német nyelvre** (társalgási gyakorlat)

Külön esti tanfolyamok

Mérsékelt tandíjak! Teljes kiképzés 4 hó alatt.

Vidéki szülőknek

külön figyelmébe ajánljuk a tanfolyamot, ahol még egy néhány felső kereskedelmi- vagy polgári iskola látogató tanuló **teljes elátást** kaphat. A gyermekek tanulmányai szigorúan lesznek ellenőrizve; **zongora** tanítás a házba. Bejelentések elfogadtnak naponta d. e. 9 órától 1 óráig és d. u. 4 órától kezdve a tanfolyam termeiben. A tanfolyam vezetője:

DONÁT KÁROLY

Szabadság-utca 3.

TÁVIRÁTOK

Az egri érsek életveszedelemben.

Eger, aug. 27.

Ma délután dr. Szmrecsányi Lajos egri érsek kihajtatott a fogatán a szőlők közé. A Tihamér-uton egy gözekétől megbokrosodtak az érseki fogat lovai és elragadták a kocsit. A legválságosabb pillanatban az érsek kiugrott a rohanó kocsiból, oly szerencsésen, hogy semmi baja sem történt. Az elvágató fogatot is elfogták, nagynehezen megfékeztek a lovakat is és az érsek ismét a fogatán tért vissza a városba.

Herczeg Ferenc

rágalmazási pöre.

Budapest, aug. 27.

Andrássy Géza gróf kijelentette, hogy Herczeg Ferencnek a lapokban megjelent nyilatkozata semmi befolyással nincs a volt koalíciós kormány tagjainak abbeli szándékára, hogy a rágalmazási pört megindítsák az aradi nyilatkozatért. Ha bizonyításra kerül a dolog, Herczeg Ferenc bizonyosan a rövidebbet fogja huzni.

A király előtt.

Bécs, aug. 21.

Bilinsky lovag közös pénzügyminiszter ma délelőtt kihallgatáson jelent meg a király előtt. Referált a folyó ügyekről.

Szervezkedik

az Andrássy-párt.

Marosvásárhely, aug. 27.

Désy Zoltán és Bethlen István gróf nyílt levelet intéztek Maros-torda közönségéhez és felszólították, lépjen be tömegesen az Andrássy gróf új pártjába. A szervezkedés legközelebb megtörténik.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.42.
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.89
Októberi rozs	— — —	8.75
Juliusi tengeri	— — —	8.—
Szept. tengeri (1913)	— — —	8.18
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.41
Októberi zab	— — —	8.20

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	822.25
Osztrák hitelrészvény	—	622.50
4 ^o /o-os koronajáradék	—	81.35
Osztr. magy. államv.	—	704.50
Jelzálogbank	— — —	422.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	510.50
Hazai bank	— — —	284.—
Magyar bank	— — —	553.—
Keresk. bank	— — —	3620.—
Rimamurányi	— — —	711.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszert, pipereszappant, kozmetikai, arc- és kézapolási, háztartási, hajápolási és általában **mindenféle a kozmetikába vágó cikkeit** a legjobból a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent **«illatszert és háztartási értesítőket»** melyet ingyen és bérmentve küld: **«HEZ»** illatszert és háztartási cikkek szakszervelete nagyban és kicsinyben B.-pest, VIII., Losonczy-u. 18/hz.

Macalik József

zenetanár

alapos oktatást nyújt zongora, hegedű, mélyhegedű (viola) cselló, nagybőgő és fuvolajátékban, továbbá zeneelméletben és kamarazenében.
Czime: Arany János-utca 11. szám.

KORZÓ-KAVÉHAZ.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget és a mélyen tisztelt ismerőseimet, hogy a Körös-utcán levő

Korzó-kávéház

vezetését átvettem és azt modernül átalakítottam.

Hetenkint kétszer kedden és csütörtökön a közkedvelt nyári kerthelyiségben

uzsonna-zene

elsőrendű zenekar közreműködése mellett. Családok és összejövetelek kedvelt találkozó helye.

Szolíd polgári árak! Gyors és előzékeny kiszolgálás. Szíves pártfogást kér

KATZ ADOLF,
a Csarnok-kávéház volt
fizető pincére.

KORZÓ-KAVÉHAZ.**Kályhás üzletemet**

Nagyváradon Szent János-
utca 45. szám alatt

m e g n y i t t a m

s elvállalok e szakmába
vágó minden munkálatot.
Szíves megkeresést kér tel-
jes tisztelettel

Szenásy Mihály,
kályhás.

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

őzv. **Kádár János-né**

elsőrangú fűszer- és csemege kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kötöző-
hárs, kékkő, auto- és gépolajok és
auto-benzin nagy raktára !!

**A
jó bornak**

nem kell czéger

mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan beren-
dezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termésű
borai, **előzékeny kiszolgálás**, szo-
lid polgári árak. **Abonensek naponta
felvételnek.**

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepe

Nagyvárad
Rákóczi-u. 20.

RUHÁM

olyan mintha

skatulyából

vettem volna ki,

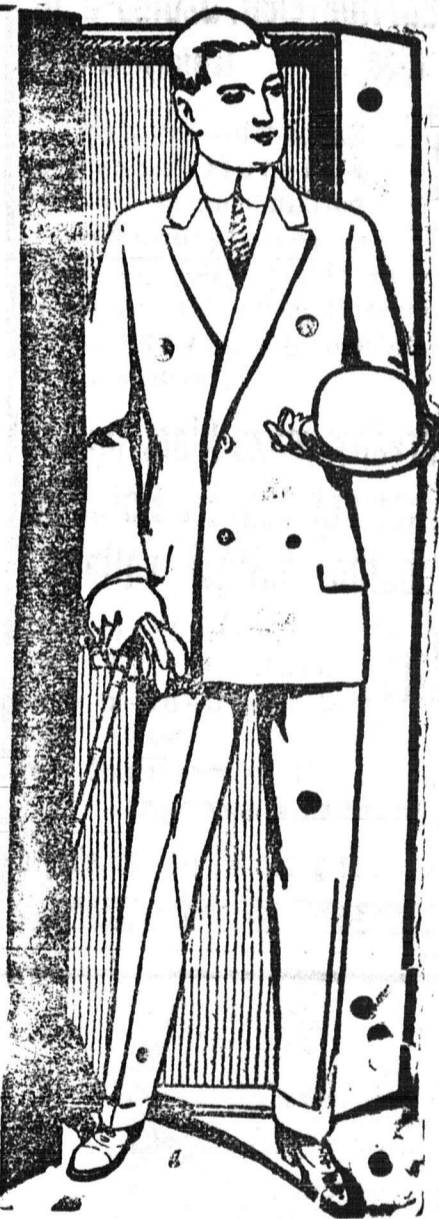
ha
NEUMANN M.

os. és kir. udvari és kamarai szállító

**férfi-, fiu-
és
leányka-
ruhatelepén**

Nagyvárad, Bémer-tér 4.

Fiókok: Arad, Belgrad, Brasso,
Debrecen, Fiume, Kassa, Kolozsvár,
Miskolc, Nagyvárad, Pécs, Pozsony,
Sofia, Szeged, Temesvár, Zágráb.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogeriákban gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

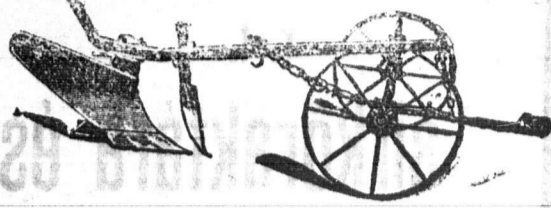
Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi,
de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfs-
platz.** Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-
poudert és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem
volna kapható az ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az
eredeti minőség.

Kapható Nagy-Váradon: Farkas István és Darvas István drogeriáiban.

Ekék, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. Borprések, szőlőszúrók már most megrendelhetők jutányos árban présfeltünyomóval, ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad, fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, működés és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakemberi építését. Nagyobb vállalatoknál tervekkel és költségvetéssel szolgál.

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Ha nincs megelégedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel DARABONT GY. és TARSÁ uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepő önt az ottani szülő, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Megszabadul a gondoktól

ha egy szórakoztató hangszert hozat

Wagner „Hangszer-Király”-tól Budapest. József-körút 15. (Telefon.)

Hegedű, 16 drb. felszereléssel 12 korona.

Tárogató, billentyűkkel 16 korona.

Amerikai Gilár citera, kottákkal 16 korona.

Családi hangverseny harmonika 16 korona.

Mandolin vagy Guitár 16 korona.

Ebenfa fuvola 1 minőségű 16 korona.

A milánói, párisi és londoni kiállításokon az első díjjal lett kitüntetve. Javítási szakműhelyek.

Fényképes hangszerárjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljünk a «Wagner» névre és a 15. házszámra.

4FI YBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztíthatnak.

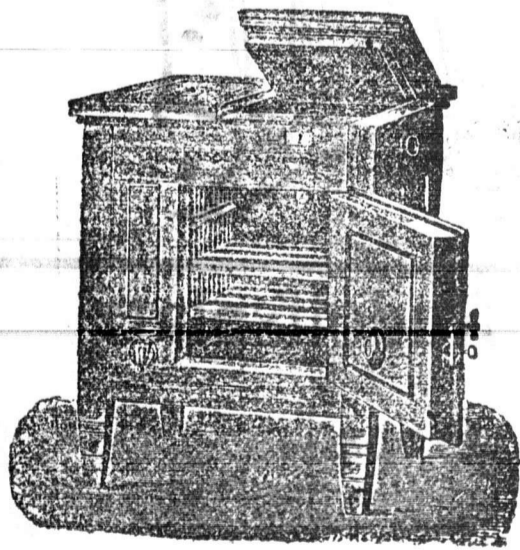
Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

JÉGSZEKRENYEK kertivásbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.

különlegességek vaskereskedésében